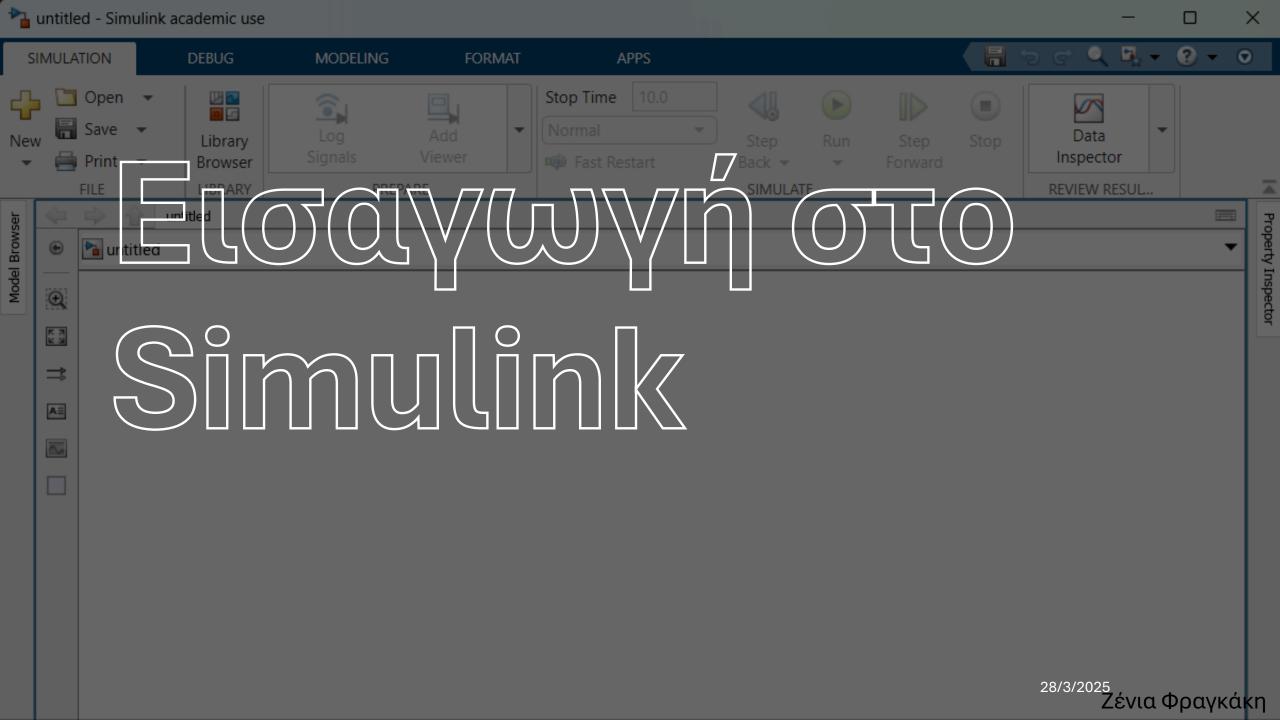

Περιεχόμενο Παρουσίασης

- Εισαγωγή στο Simulink
- Βασικές λειτουργίες και χαρακτηριστικά Simulink
- Εισαγωγή στα Συστήματα Αυτομάτου Ελέγχου
- Μαθηματική μοντελοποίηση συστημάτων με το Simulink
- Εφαρμογές

Τι είναι το Simulink

Διαγράμματα Μπλοκ

Το Simulink επιτρέπει τη δημιουργία διαγραμμάτων μπλοκ που απεικονίζουν μαθηματικά μοντέλα, διευκολύνοντας την ανάλυση και τον σχεδιασμό συστημάτων.

Σχέση με ΜΑΤLAΒ

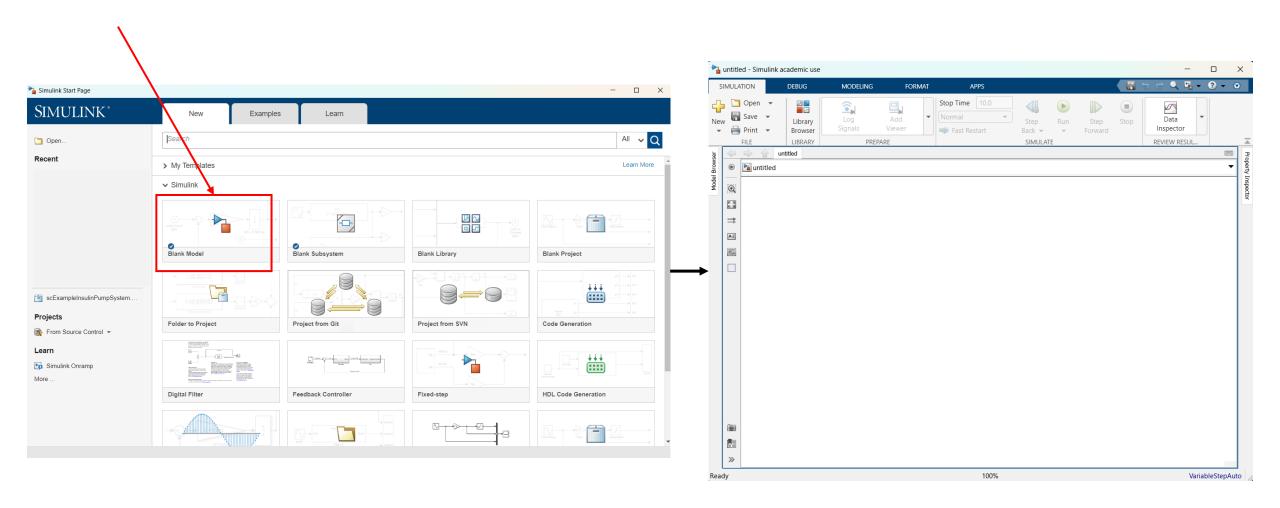
Το Simulink είναι ένα εργαλείο που σχετίζεται στενά με το MATLAB, επεκτείνοντας τις δυνατότητες προσομοίωσης και ανάλυσης των συστημάτων ελέγχου.

Προσομοίωση Συστημάτων Ελέγχου

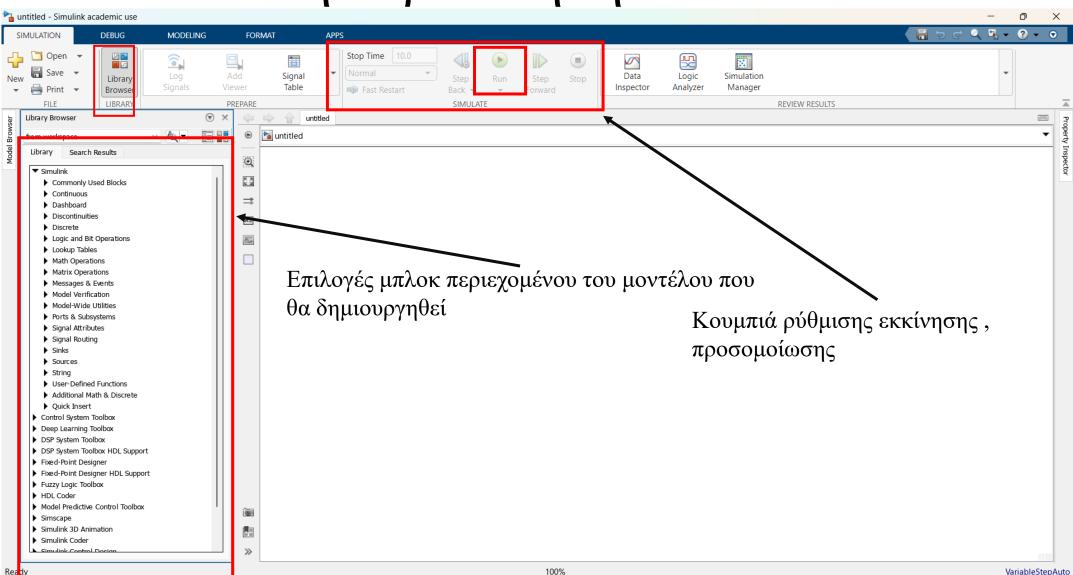
Χρησιμοποιείται ευρέως για την προσομοίωση συστημάτων ελέγχου, επιτρέποντας την αξιολόγηση και τη βελτιστοποίηση των λειτουργιών τους.

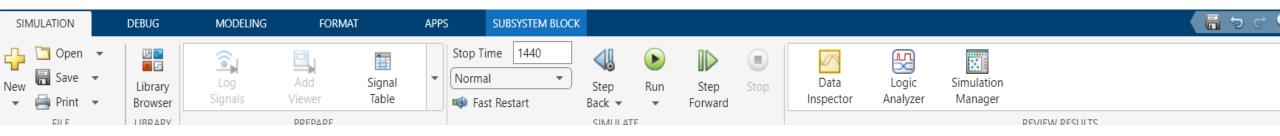
Εκκίνηση Περιβάλλοντος

Βασική Βιβλιοθήκη Simulink

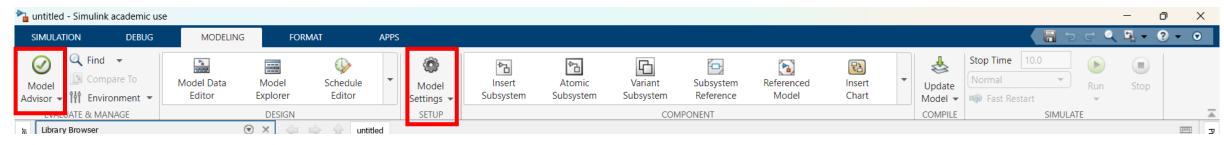

Επιλογές Εκκίνησης/Τερματισμού

- ❖ Ρύθμιση Stop Time : Χρόνος Προσομοίωσης
- ❖ Εκκίνηση προσομοίωσης με Run
- Όσο η προσομοίωση βρίσκεται σε εξέλιξη, το run μετατρέπεται σε "stop" και μπορούμε ανά πάσα στιγμή να διακόψουμε
- ❖ Πάνω αριστερά έχουμε Open/Save/New αντίστοιχης λειτουργικότητας με του MATLAB.Τα απλά αρχεία Simulink αποθηκεύονται ως «onoma_archeiou.slx».Ισχύουν όλοι οι περιορισμοί ονοματοδωσίας του MATLBAB

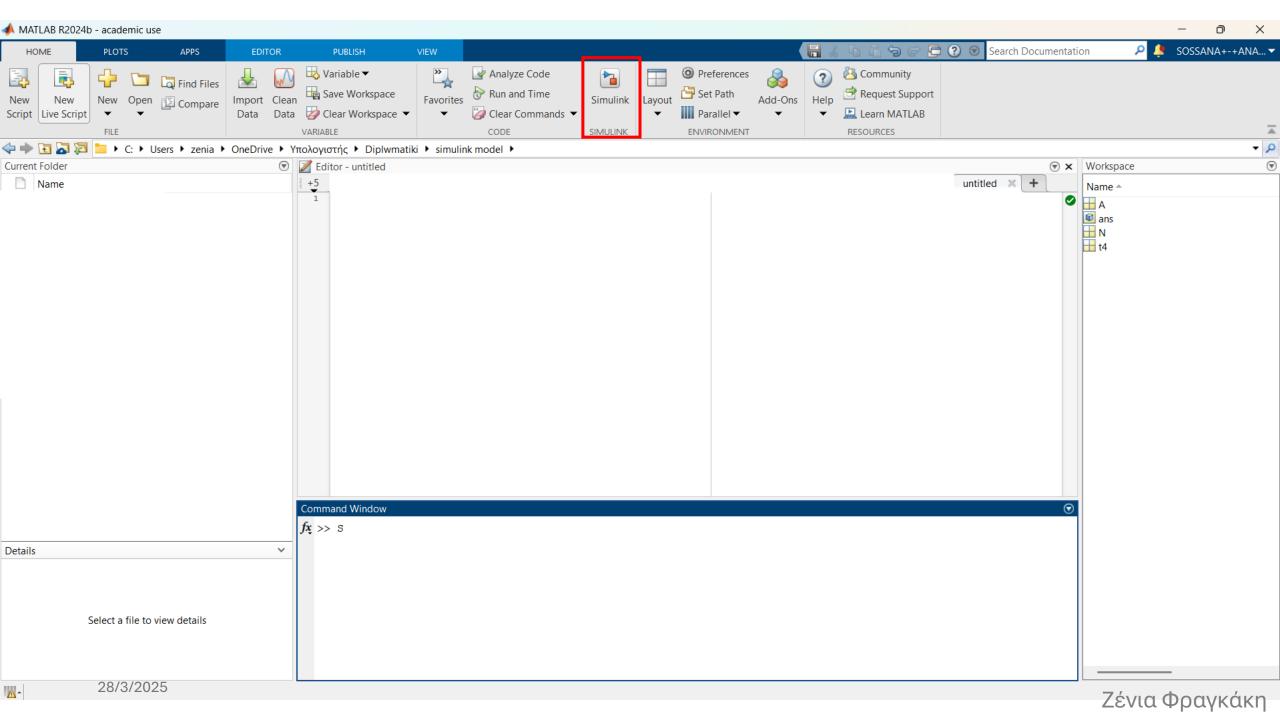
Εξειδικευμένες εντολές ρύθμισης προσομοίωσης (προαιρετικά)

Model Advisor : Μας παρέχει πληροφορίες για την προσομοίωση και τα πιθανά σφάλματα που μπορεί να προκύψουν / παρέχει χρήσιμη βοήθεια σε καταστάσεις debugging.

Model Setting :Μας επιτρέπει να επιλέξουμε λύτη (Math solver) ,μέγεθος βήματος εκτέλεσης προσομοίωσης ,διακριτός χρόνος/συνεχής ,επιλογή λεπτομερειών για τη λειτουργία του solver (max/min steps , zero crossing , eps, tolerance κα).Επιλογές για τον τύπο των δεδομένων και κάποιες προηγμένες επιλογές για τον τύπο του λογισμικού και του επεξεργαστή.

Σε κάθε περίπτωση συνιστάται αν δεν έχουμε γνώσεις που για την ρύθμισης του model settings, να αφήσουμε την default επιλογή "auto".

Σημαντικά Μπλοκ που πρέπει να ξέρουμε

- MATLAB function/Transfer Function
- Constant
- Addition/Deviation
- Multiply/Divide
- Product
- Gain
- Sum
- Abs
- MinMax
- Math Function
- Step

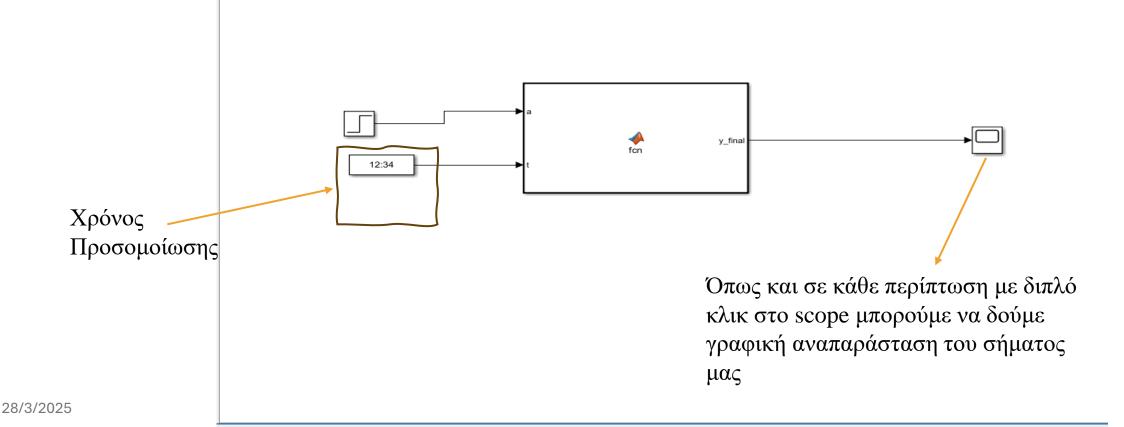
- From/To Workspace
- Scope
- Demux/Mux
- Display
- Clock/Digital Clock

MATLAB Fcn

• Στην περίπτωση που η συνάρτηση που έχουμε δημιουργήσει είναι χρονικά εξαρτώμενη, ο τρόπος να σχεδιαστεί βασίζεται στο clock (ή digital clock).

• ΔΕΝ υφίσταται το x(t) με τον ίδιο τρόπο που δημιουργείται ένα χρονικά μεταβαλλόμενο σήμα στον editor του MATLAB

• Προτεινόμενος σχεδιασμός για ένα τυχαίο σήμα :

100%

Block Clock ή Digital Clock

Clock:

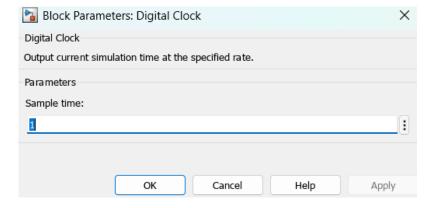
- >Παρέχει συνεχή (continuous) τιμή του χρόνου προσομοίωσης
- ➤ Default χρόνος δειγματοληψίας από solver

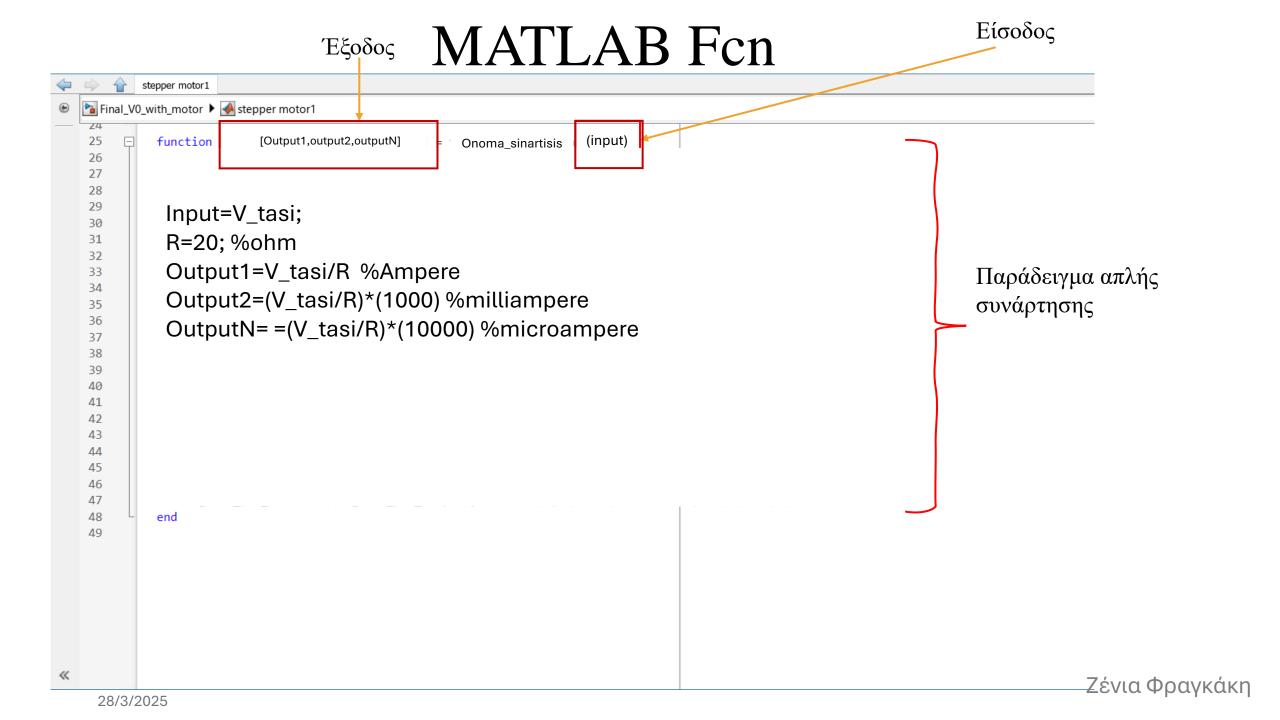
Digital Clock:

- Παρέχει διακριτη (alscrete) τιμή του χρόνου προσομοίωσης
- Ορισμός- Επιλογή χρόνου δειγματοληψίας. Επιλογή χρόνο δειγματοληψίας κάνουμε με διπλό κλικ πάνω

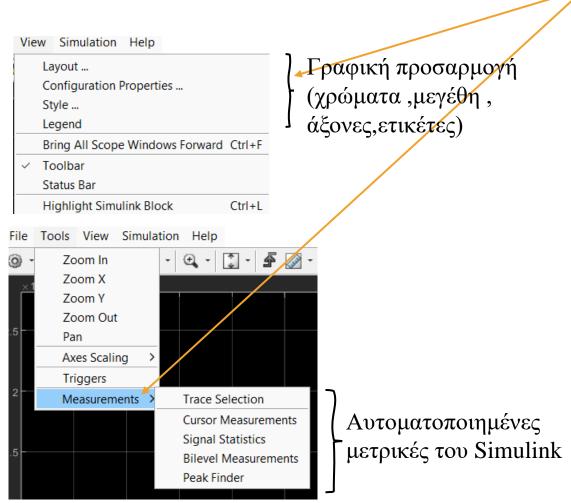
στο μπλοκ

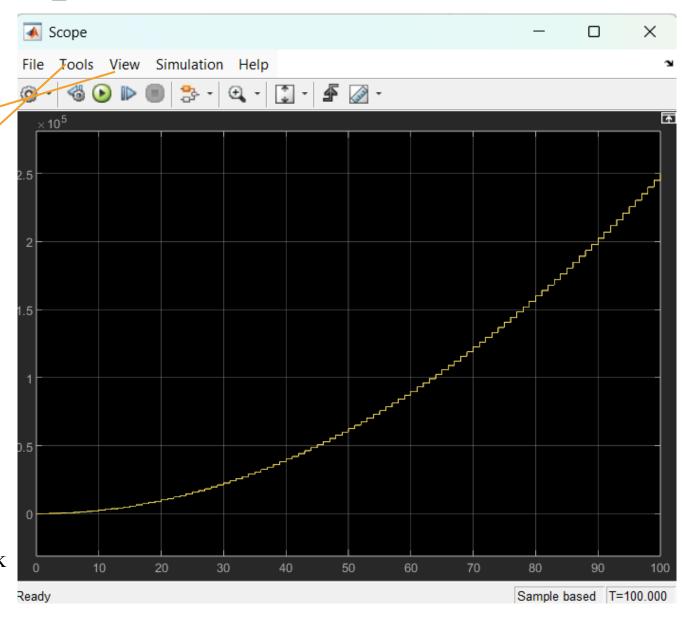

Scope

Έστω στη γραφική αναπαράσταση δεξιά παρατηρούμε ένα εκθετικά αυξανόμενο σήμα

Σενάρια/Παραδείγματα

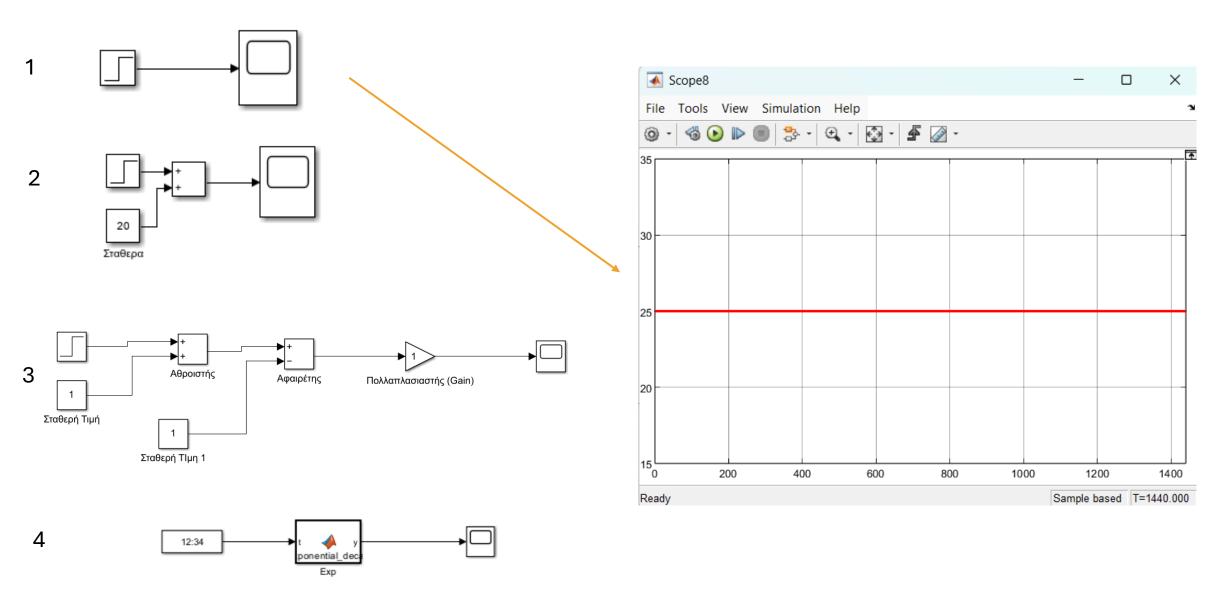
Δημιουργία :

- 1. Step + Scope
- 2. Step που θα της προσθέσουμε μία σταθερή τιμή + Scope
- 3. Step που στη συνέχεια θα της προσθέσουμε μία σταθερή τιμή .Από το αποτέλεσμα θα αφαιρέσουμε μία σταθερή και θα την πολλαπλασιάσουμε με το 5 +Scope

Δημιουργία

- Matlab function:
- 4) Που θα δημιουργεί ένα εκθετικά μειούμενο σήμα με πλάτος 20 και συντελεστή μείωσης 0.2 και χρόνο δειγματοληψίας 1.Ο χρόνος προσομοίωσης να οριστεί στο 100

Λύσεις

Συστήματα Αυτομάτου Ελέγχου και Simulink

Συστήματα Αυτομάτου Ελέγχου

Τι είναι ο αυτόματος έλεγχος σε συντομία;

Ο αυτόματος έλεγχος αποτελεί βασικό εργαλείο των περισσοτέρων βιομηχανικών διεργασιών. Συνεισφέρει στην διατήρηση, διόρθωση και έλεγχο παραμέτρων όπως για παράδειγμα ταχύτητα περιστροφής και θερμοκρασία ενός κινητήρα. Γενικότερα τα συστήματα αυτόματου ελέγχου λειτουργούν σε προκαθορισμένα όρια, όταν η μετρούμενη τιμή του ελεγχόμενου συστήματος ξεπεράσει το κατώφλι (threshold/setpoint/επιθυμητή τιμή), το σύστημα συγκεντρώνει το σφάλμα μεταξύ μετρούμενης και επιθυμητής τιμής, τροφοδοτώντας με αυτό έναν ελεγκτή, όπου είναι κατάλληλα ρυθμισμένος να υπολογίζει την τιμή της μεταβλητής ελέγχου, ώστε να επαναφέρει το ελεγχόμενο σύστημα στα επιθυμητά όρια.

Πως εφαρμόζεται;

Ένα σύστημα αυτομάτου ελέγχου μπορεί να είναι υλοποιήσιμο είτε ψηφιακά είτε αναλογικά . Τις περισσότερες φορές τα συστήματα αυτά είναι προγραμματισμένα σε μικροελεγκτές και ολοκληρωμένα ηλεκτρονικά κυκλώματα. Προσομοιώσεις μπορούν πραγματοποιηθούν επαρκώς σε MATLAB/Simulink, Python.

Εφαρμόζεται στις βιολογικές εφαρμογές και στα συστήματα μηχανικών βιοϊατρικής;

Ναι , ο αυτόματος έλεγχος αποτελεί ένα μεγάλο παρακλάδι της βιοϊατρικής μηχανικής καθώς εφαρμόζεται σε ρομποτικούς βραχίονες και συστήματα, μελέτες εμβιομηχανικής, αυτοματοποιημένες διεργασίες σε νοσοκομεία και εργαστήρια και αυτοματοποιημένα συστήματα έκχυσης φαρμάκων (πχ τεχνητό πάγκρεας) ή σε εφαρμογές βιοαισθητήρων και lab-on-chip

Τι είναι όμως σύστημα;;

Σύστημα είναι το σύνολο των επιμέρους στοιχείων (ΟΛΩΝ) του μοντέλου που κατασκευάζουμε. Το σύστημα το χαρακτηρίζουν (ένα παράδειγμα..):

- Ο ελεγκτής (πχ ένας PID)
- Το μαθηματικό μοντέλο που προσδιορίζει την ελεγχόμενη μεταβλητή
- Η ελεγκτική μεταβλητή που προσδιορίζεται από τον PID και την ελεγχόμενη μεταβλητή
- Ένας ψηφιακός αισθητήρας που ορίζει το ρυθμό δειγματοληψίας
- Τα επιμέρους στοιχεία του συστήματος

Βασικά μέρη ενός ΣΑΕ

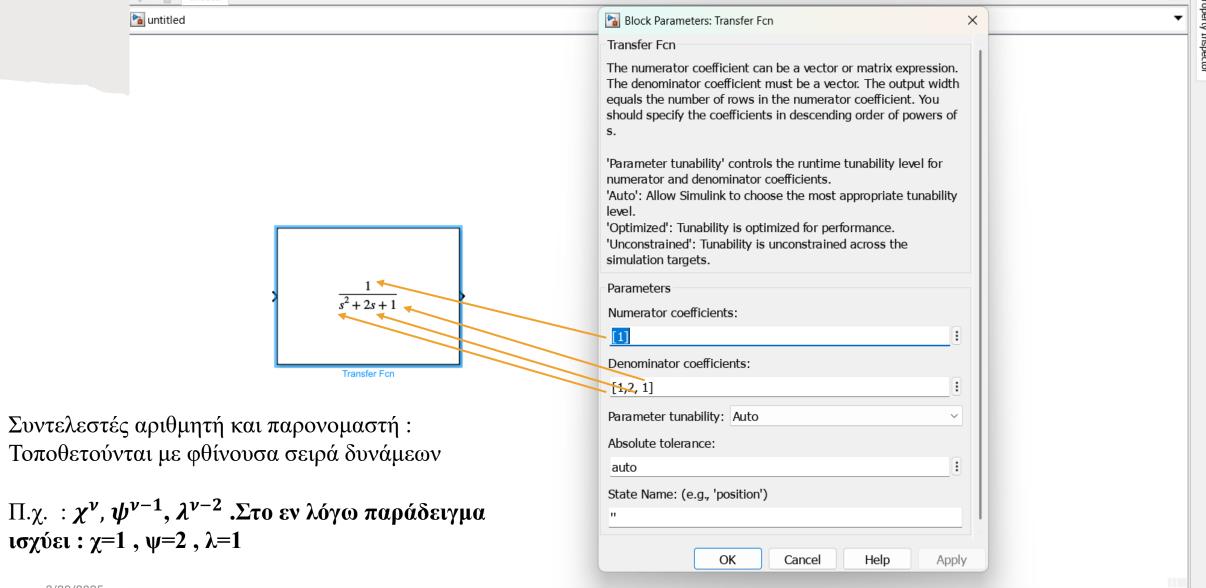
- Μαθηματικό μοντέλο
- Αισθητήρας/Δειγματοληψία
- Ανατροφοδότηση
- Σφάλμα
- Ελεγκτής
- Είσοδος/Εξοδος συστήματος

Χρήσιμα Μπλοκ στο Simulink

- Transfer function Block
- Feedback Block
- PID block

28/3/2025

Transfer Function (Fcn) block

Μαθηματική Μοντελοποίηση και ΣΑΕ

Συνηθίζεται να χρησιμοποιούνται συναρτήσεις μεταφοράς στο s-domain , ύστερα από μετασχηματισμό Laplace

Γραμμικά και Μη γραμμικά συστήματα Διακριτά μπλοκ και κατασκευή συστημάτων Σε τι εξυπηρετεί η χρήση του Simulink στη μαθηματική μοντελοποίηση;

Εξυπηρετεί στη μελέτη συμπεριφοράς συστημάτων πριν υλοποιηθούν σε πραγματικές συνθήκες

Μιλώντας για Έλεγχο

Εισάγεται η έννοια της ανατροφοδότησης. Τι είναι η ανατροφοδότηση;

Ανατροφοδότηση είναι ουσιαστικά ένας αθροιστής ή ένας αφαιρέτης της μετρούμενης τιμής από την επιθυμητή.

Τι είναι το setpoint;

Το setpoint αποτελεί την επιθυμητή κατάσταση που θέλουμε να φέρουμε το σύστημα μας.

Τι είναι ο ελεγκτής; Τι είδους ελεγκτές υπάρχουν ; Που χρησιμοποιούνται;

Είναι ένας αλγόριθμος όπου μέσα από μαθηματικές διεργασίες επιχειρεί να υπολογίσει την ποσότητα της μεταβλητής ελέγχου. Βασικοί ελεγκτές είναι τύπου PID ,PLC και MPC.

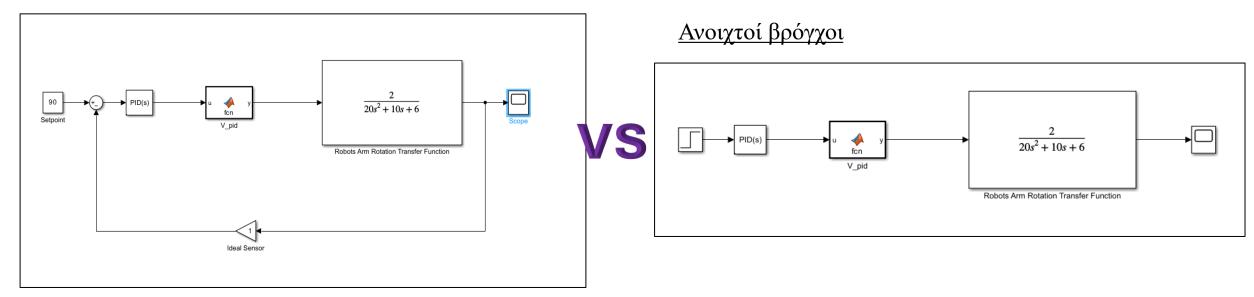
Ανοιχτοί και κλειστοί βρόγχοι:

<u>Ανοιχτοί βρόγχοι :</u> προσφέρουν πληροφορίες για την φυσική δυναμική του συστήματος.

Κλειστοί βρόγχοι: χρησιμοποιούνται για να ελέγχουν συνεχή και χρονικά μεταβαλλόμενες διεργασίες.

Παραδείγματα:

Κλειστοί βρόγχοι

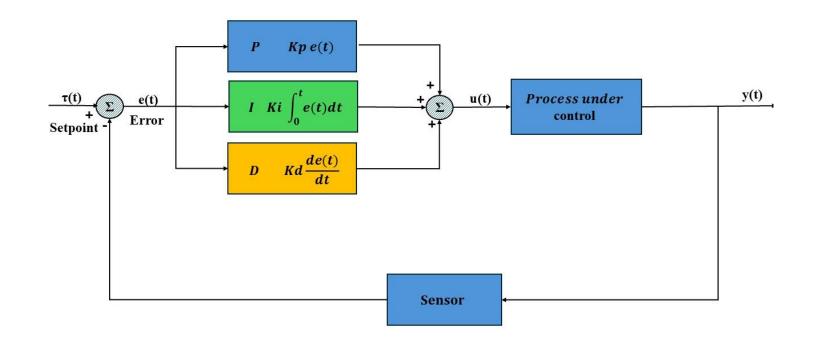

Σε συντομία...οι ανοιχτοί βρόγχοι είναι απλοί, ευσταθείς και χρήσιμοι για τη μελέτη ενός συστήματος αλλά ταυτόχρονα είναι ιδιαίτερα ευαίσθητοι σε εξωτερικές επιπρόσθετες παρεμβολές. Οι κλειστοί είναι πιο περίπλοκοι, η ευστάθεια τους απαιτεί ιδιαίτερους χειρισμούς, ωστόσο αν ρυθμιστούν κατάλληλα οι ελεγκτές μπορούν να δώσουν ΑΡΤΙΟ αποτέλεσμα ακόμα και σε μεγάλες επιπρόσθετες διαταραχές.

Ελεγκτής τύπου PID

Αποτελείται από τα τρία μέρη:

- P (Proportional)
- I (Integral)
- D (Derivative)

PID output :
$$u = Kp \ e(t) + Ki \int_0^t e(t) + Kd \frac{de(t)}{dt}$$

Παράμετροι PID ελεγκτή

Ο αναλογικός όρος (P) προσαρμόζει την έξοδο της διαδικασίας με βάση το σφάλμα (e), μεταξύ της μετρούμενης τιμής και του σημείου ρύθμισης. Καθώς αυξάνεται το σφάλμα, εφαρμόζεται μεγαλύτερη διόρθωση στο σύστημα.

Ο ολοκληρωτικός όρος (Ι) είναι ένα μέρος του στοιχείου ελέγχου που προσαρμόζει το συσσωρευμένο σφάλμα με την πάροδο του χρόνου. Στοχεύει στην εξάλειψη του σφάλματος σταθερής κατάστασης και στη βελτίωση της σταθερότητας του συστήματος.

$$Integral\ output = Ki\ \int_0^t e(t)dt$$

Το τελευταίο στοιχείο που θα παρουσιαστεί είναι ο Παραγωγικός όρος (D). Ο παραγωγικός όρος προσαρμόζει την έξοδο με βάση το ρυθμό μεταβολής του σφάλματος. Στόχος του είναι να αμβλύνει τις ταλαντώσεις και να αυξήσει τη σταθερότητα.

Derivative output =
$$Kd\frac{de(t)}{dt}$$

Ρύθμιση PID ελεγκτή

Τεχνικές:

- A) Trial & Error
- B) Ziegler & Nichols
- C)Τεχνικές Βελτιστοποίησης
- D)Υβριδικές τεχνικές
- *Αυτόματο Tune (εργαλείο PID block)

Ziegler & Nichols 2nd rule:

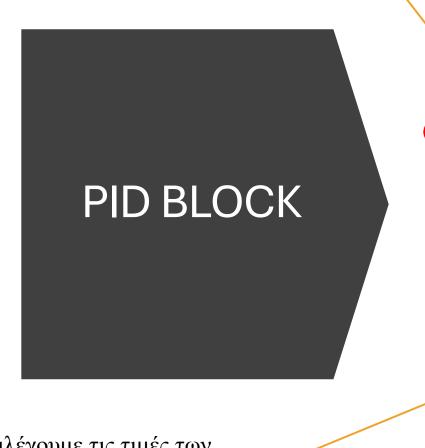
$$K_p = 0.6 \cdot K_u$$

$$K_i = \frac{2 \cdot Kp}{Tu}$$

$$K_d = \frac{K_p \cdot T_u}{8}$$

Επιλογές φιλτραρίσματος εντός συγκεκριμένου εύρους

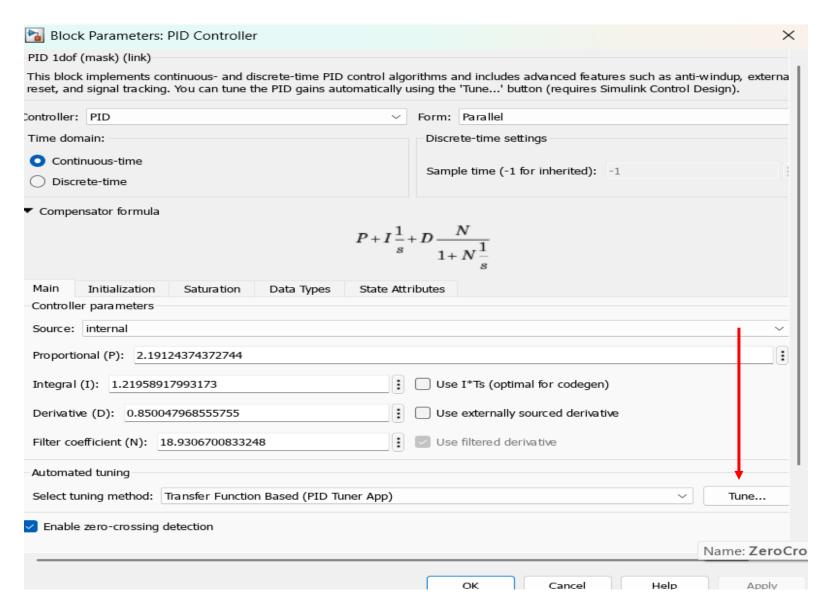
Επιλογή συνεχούς ή διακριτού χρόνου

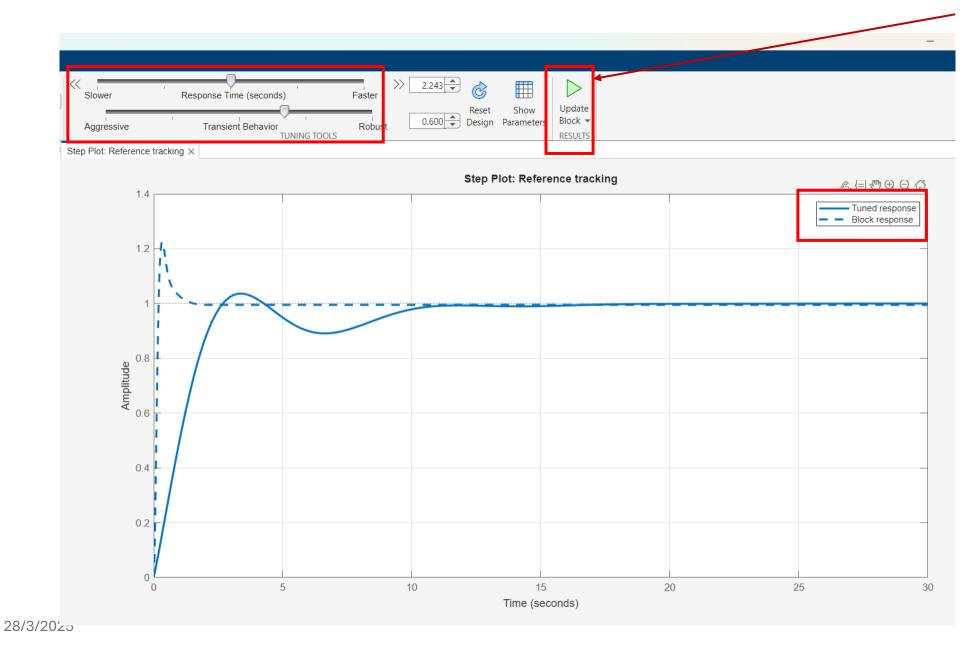
Block Parameters: PID Controller PID 1dof (mask) (link) This block implements continuous- and discrete-time PID control algorithms and includes advanced features such as antiwindup, external reset, and signal tracking. You can tune the PID gains automatically using the 'Tune...' button (requires Simulink Control Design). Form: Parallel Controller: PID Time demain: Discrete-time settings Continuous-time Sample time (-1 for inherited): -1 Discrete-time Compensator formula Main Initialization Saturation State Attributes Data Types Controller parameters Source: internal Proportional (P): 1 Integral (I): 1 ■ Use I*Ts (optimal for codegen) : Use externally sourced derivative Derivative (D): 3 Filter coefficient (N): 100 Automated tuning OK Cancel Help Apply

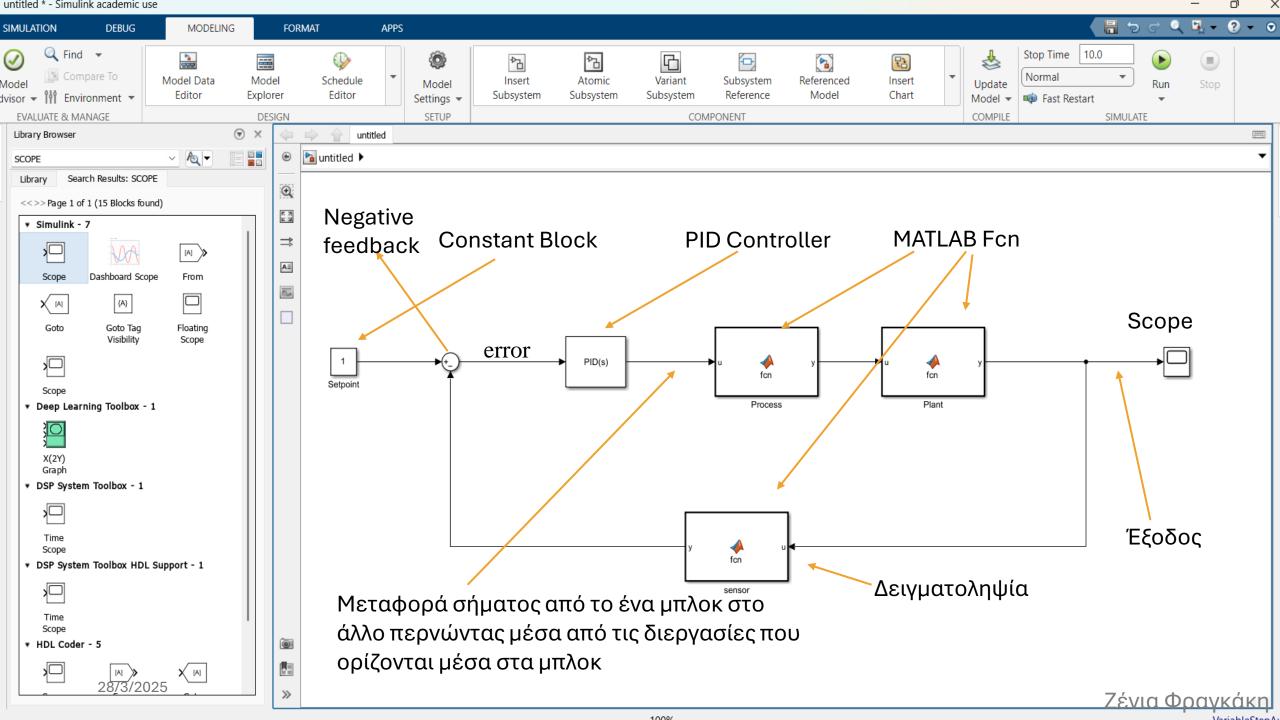
Επιλέγουμε τις τιμές των παραμέτρων ,πατάμε Apply και μετά ΟΚ

Αυτόματο Tune γραμμικών συστημάτων

Αυτόματο Tune γραμμικών συστημάτων

Έλεγχος και Αποτελέσματα

Τι περιμένουμε από τη δημιουργία ενός τέτοιου συστήματος;

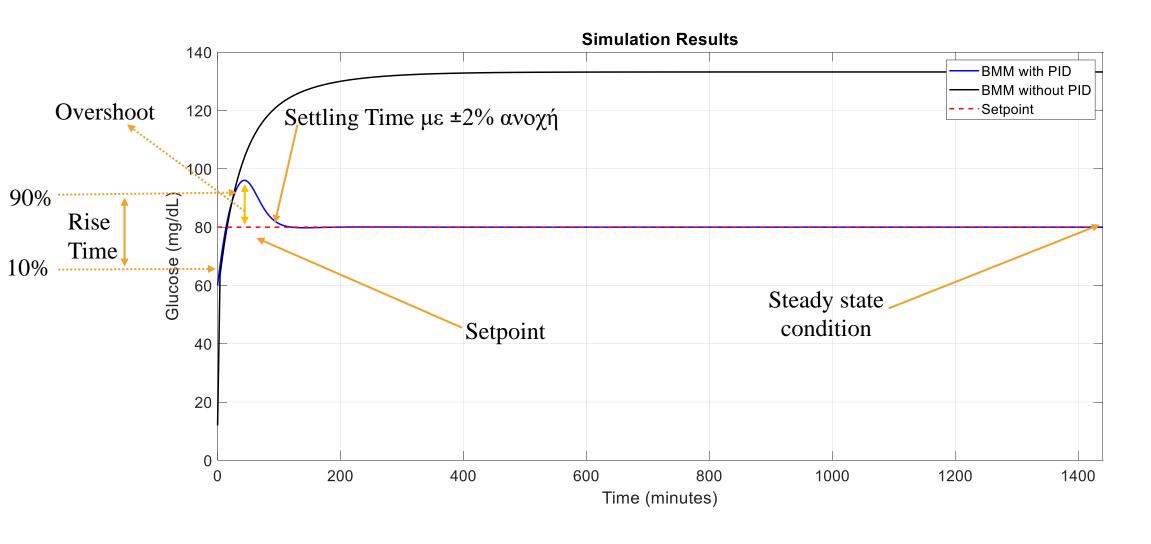
• Περιμένουμε το σύστημα μας να έχει σταθεροποιηθεί στην επιθυμητή κατάσταση, μέσα σε ορισμένο χρονικό διάστημα χωρίς να έχουν προηγηθεί μεγάλες «ταλαντώσεις» και διακυμάνσεις από το setpoint

Πως μετράμε την απόδοση(συχνά αναφέρεται και ως «performance») του συστήματος;

Κλασσικές μετρικές στη θεωρία ελέγχου είναι:

- Steady-state-error
- Settling Time
- Rise Time
- Overshoot/Undershoot

Έξοδος συστήματος y(t) με PID ελεγκτή

Εφαρμογές (Επιλογή 1 ή 2)

Επιλογή 1:

Δημιουργίας ενός συστήματος ελέγχου που προσομοιώνει και ελέγχει την κίνηση λειτουργία ρομποτικού βραχίονα ενός nao bot.

Επιλογή 2:

Δημιουργίας ενός συστήματος ελέγχου που προσομοιώνει και ελέγχει έκχυση ενός φαρμάκου στον ανθρώπινο οργανισμό.

*Πληροφορίες για την κάθε εφαρμογή θα βρείτε στις επόμενες διαφάνειες , ανάλογα με την εφαρμογή που θα διαλέξετε

Ο Νάο αναλαμβάνει την πιο κρίσιμη αποστολή του: πρέπει να πατήσει το κουμπί για την εκτόξευση ενός διαστημοπλοίου. Tov βραχίονα, ρυθμίζει ένας ρομποτικό του αλγόριθμος PID, υπολογίζοντας ακριβώς τη δύναμη και τη γωνία της κίνησης του χεριού του, ώστε να πατήσει το κουμπί με την τέλεια ακρίβεια. Κάθε κίνηση παρακολουθείται μέσω προσεκτικά αρνητικής ανατροφοδότησης, εξασφαλίζοντας ότι δεν θα υπάρξει λάθος ούτε στην παραμικρή κίνηση. Με την απόλυτη συνέπεια και ταχύτητα, ο Νάο πατάει το κουμπί και η εκτόξευση του διαστημοπλοίου είναι πλέον σε πλήρη εξέλιξη, αποδεικνύοντας την ακριβή και ασφαλή λειτουργία του ρομποτικού ελέγχου κρίσιμες αποστολές

A = 1° νούμερο AM , B=1° νούμερο AM*10,Γ τελευταίο νούμερο AM

ΣΤΟΧΟΣ: Ρύθμιση PID ώστε το σύστημα να έρχεται σε ισορροπία στο setpoint σε λιγότερο από 3 δευτερόλεπτα. Ορίστε simulation time 10s

PARTS

 Μαθηματικό Μοντέλο (Συνάρτηση Μεταφοράς=Matlab Fcn Block) γωνίας περιστροφής ρομποτικού βραχίονα:

$G(s)=A/(Bs^{2})+A*5s+\Gamma$

- Ιδανικός αισθητήρας όπου περνάει το σήμα από μέσα του αναλλοίωτο να προσομοιωθεί με gain με τιμή 1.
- Setpoint του συστήματος θα είναι οι 90 μοίρες
- PID
- Διεργασία (Matlab Function) που δέχεται είσοδο την τιμή του PID (τάση) που πολλαπλασιάζεται με 100 (βήμα περιστροφής κινητήρα). Η έξοδος y (pid_value*100) δίνεται ως είσοδος στη συνάρτηση μεταφοράς
- Αρνητικη ανατροφοδότηση
- Constant block για το setpoint

HINTS:

1)Για να ρυθμίσετε τον PID , ξεκινήστε μηδενίζοντας Κi,Κd και ορίζοντας μικρή τιμή στο Kp , κατόπιν ξεκινήστε να αυξομειώνετε τις τιμές παρακολουθώντας την απόκριση του ελεγκτή.

2)Αν δεν τα καταφέρετε φωνάξτε με!(ή χρησιμοποιήστε το κουμπί tune και (μετά) φωνάξτε με!

Ιστορία :

Σε μια νοσοκομειακή μονάδα εντατικής θεραπείας (ΜΕΘ), χρησιμοποιείται ένα αυτοματοποιημένο σύστημα ελέγχου για τη ρύθμιση της έγχυσης φυσιολογικού ορού σε ασθενείς. Το σύστημα αυτό πρέπει να εξασφαλίζει ότι η ροή του φυσιολογικού ορού είναι σταθερή και φτάνει τον στόχο των 90 mL/min μέσα σε λιγότερο από 4 δευτερόλεπτα, ώστε να διασφαλιστεί η σωστή ενυδάτωση του ασθενή χωρίς υπερδοσολογία ή έλλειψη υγρών.

A = 1° νούμερο AM , B=1° νούμερο AM*10,Γ τελευταίο νούμερο AM

ΣΤΟΧΟΣ: Ρύθμιση PID ώστε το σύστημα να έρχεται σε ισορροπία στο setpoint σε λιγότερο από 4 δευτερόλεπτα. Ορίστε simulation time **10s**.

PARTS

• Μαθηματικό Μοντέλο (Συνάρτηση Μεταφοράς=Matlab Fcn Block) που περιγράφει τη δυναμική της ροής του φυσιολογικού ορού στο σώμα :

$G(s)=2*A/(Bs^{2})+A*2s+3*\Gamma$

- Ιδανικός αισθητήρας όπου περνάει το σήμα από μέσα του αναλλοίωτο να προσομοιωθεί με **gain** με τιμή 1.
- Setpoint του συστήματος θα είναι οι τα 90mL φυσιολογικού ορού
- PID
- Διεργασία (Matlab Function) που δέχεται είσοδο την τιμή του PID (τάση) που πολλαπλασιάζεται με 120 (conversation factor των volt σε ρυθμό ροής) για να υπολογίσει τον ρυθμό ροής του φυσιολογικού ορού. Η έξοδος y (pid_value*120) δίνεται ως είσοδος στη συνάρτηση μεταφοράς
- Αρνητικη ανατροφοδότηση
- Constant block για το setpoint

HINTS:

- 1)Για να ρυθμίσετε τον PID, ξεκινήστε μηδενίζοντας Κi, Kd και ορίζοντας μικρή τιμή στο Kp, κατόπιν ξεκινήστε να αυξομειώνετε τις τιμές παρακολουθώντας την απόκριση του ελεγκτή.
- 2)Αν δεν τα καταφέρετε φωνάξτε με!(ή χρησιμοποιήστε το κουμπί tune και (μετά) φωνάξτε με!